

Még néhány szó a kezdetekről...

VISSZHANG - LXIV. évfolyam, 6. szám, 2020. február 7.

Nagy figyelemmel olvastam Varga-Sabján László írását, amely arra ösztönöz, hogy a három évtizeddel ezelőtti eseményeket illetően az emlékeimet felfrissítsem, és megpróbáljam néhány ecsetvonással elevebbé tenni a képet (*A kezdetekről, ÉS, 202/5., jan. 31.*). A Fidesz „kezdetei” engem is foglalkoztattak, de a politikai háttérükről – amely, őszintén szólva, nem is érdekelt – úgyszólván semmit nem tudtam.

1988-ban a fővárosi főügyész büntetőügyekben illetékes helyettese voltam, s hivatali feladatom volt őt távollétében helyettesíteni azoknak a szervezeti egységeknek – egyebek mellett a Főügyészség állam elleni ügyek osztályának – felügyeletében, amelyek egyébként nem tartoztak a referádámhoz.

Egy napon éppen a szobájában tanácskoztunk, amikor a legfőbb ügyész illetékes helyettese telefonon hívta. Így fültanúja lettem annak, hogy arra akarták utasítani: idézze be a Fidesz vezetőit, és figyelmeztesse őket arra, hogy „veszélyes úton járnak”. Ő ezt megtagadta arra hivatkozva, hogy ilyen figyelmeztetést csak a rendőrség alkalmazhat, erre az ügyészségnek nincsen törvényes felhatalmazása. Hosszas vita után annyit engedett, hogy ha a Legfőbb Ügyészség ügyésze ilyen – nem ügyészi hatáskörbe tartozó – figyelmeztetést szándékozik alkalmazni, kap egy hivatali helyiséget ehhez.

A Markó utca 27. III. emelet 15/a. számú helyiségében a dolog le is bonyolódott. Nem tudom, hogy a Fővárosi Főügyészség vagy a Legfőbb Ügyészség pecsétjével látták-e el az idézéseket, de tény, hogy a Legfőbb Ügyészség ügyésze intézkedett. A „nagyobb hatás” reményében a főügyészségi osztály vezetője (aki – úgy hírlett, a Fidesz érintett vezetőinek egyetemi évfolyamtársa volt) s egy másik ügyésze is (akit – mint Pünkösti Árpád *Szeplőtelen fogantatás* című művének 323. oldalán olvasható – az egyik fideszes „ávós képű alaknak” írt le) némán végigülte mellette ezt a „szertartást”.

1989 májusában a főügyész szabadságon volt. Egy napon a legfőbb ügyész illetékes helyettese az állam elleni ügyek osztályának vezetőjével együtt magához hívatott, és a Legfőbb Ügyészség megfelelő osztályvezetőjének társaságában fogadott.

Ekkor már köztudott volt, hogy a belügyminiszter a Fideszhez kapcsolódó problémáktól távol tartja mind magát, mind apparátusát, tehát nem ért meglepetésként, hogy a legfőbb ügyész helyettese velünk közölte: „Az a döntés született, hogy a Fidesz ellen büntetőeljárást kell indítani.” Nyilvánvaló volt, hogy politikai – a pártközpontból eredő – döntést tolmácsol. Kérdéseimre, milyen jogalapon, az volt a válasz, hogy egyesülési joggal való visszaélés vétsége címén.

Ellenvetettük, hogy a törvény szerint ezt a vétséget az olyan egyesület vagy szervezet szervezésében vagy vezetésében való részvétel valósítja meg, amelynek nyilvántartásba vételét nem kérték, megtagadták, vagy amelyet feloszlattak – de a Fidesz politikai szervezet, az egyesülési jogról szóló – akkor vadonatúj – törvény nem vonatkozik tehát rá. Erre az volt a válasz: ha kérték volna, sem lett volna bejegyezhető, mert ezt az ifjúsági törvény kifejezetten kizárja. Hogyan? – kérdeztem, és elővettük a kérdéses jogszabályt, amelyben az állt: „A KISZ a magyar ifjúság egységes politikai, kulturális (stb.) szervezete...” Rövid vita után megegyeztünk, hogy az „egységes” és az „egyetlen” nem szinonimák; az előbbi melléknév, az utóbbi számnév, és egyetértésre jutottunk a szavak tárgyi jelentését illetően is. Elmondtam, hogy az, aki egy nyilvános tárgyaláson – már pedig egy büntetőeljárás elkerülhetetlenül ezzel járna – az „egységes” szóból próbálná levezetni azt, hogy a KISZ mellett nincs más ifjúsági szervezetnek létjogosultsága, közneveltség tárgyává válna. Magam sem tudnék emellett érveket kitalálni, és nem akarok

egy beosztottamra sem olyan feladatot róni, amelynek teljesítéséhez nem vagyok képes neki segítséget nyújtani. Végső következtetésem az volt: a folyó politikai események arra mutatnak, hogy a már napirenden lévő pártértekezlet a többpártrendszer bevezetését meg fogja hirdetni, és az egész probléma elveszíti az aktualitását. Ha a Legfőbb Ügyészség kényszerhelyzetben van, adjanak utasítást a nyomozás elrendelésére, s a többit bízzák ránk.

Így is történt. Megjött néhány nap múlva az írásbeli utasítás a nyomozás elrendelésére. Ez - az ügyintézésre előírt 15 napos határidőn belül - megtörtént, s a Budapesti Rendőr-főkapitányság Vizsgálati Osztályának Állambiztonsági Alosztálya az ügyiratot és a nyomozást elrendelő határozatot azzal az ügyészi utasítással kapta meg, hogy készítsenek részletes írásbeli nyomozási tervet, ezt terjesszék fel jóváhagyásra a főügyészségre, és kívülállót érintő nyomozási cselekményt csak előzetes ügyészi engedély birtokában végezzenek; egyelőre a sajtóból kövessék nyomon a fejleményeket.

Akkoriban a vétségi ügyekben a nyomozás határideje hat hónap volt. 1989 novemberében a főügyészség állam ellenes ügyek osztályának vezetőjétől azt hallottam, hogy az ügyiratot felterjesztette a Legfőbb Ügyészségre, és később azt is, hogy ott érdeklődött felőle maga dr. Kövér László, aki át is tanulmányozta.